NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PAOLO MENGOZZI
prednesené 17. februára 2011 [1]

1. Toto odvolanie podané spoločnosťou Arkema SA (ďalej len „Arkema“ alebo „odvolateľka“) smeruje k zrušeniu rozsudku vo veci Arkema/Komisia [2] (ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev zamietol žalobu o neplatnosť, ktorú podala odvolateľka proti rozhodnutiu Komisie z 19. januára 2005 [3] (ďalej len „rozhodnutie“), v ktorom sa konštatovalo, že niektoré podniky, medzi ktorými sa nachádzali odvolateľka, predtým Elf Atochem SA (ďalej len „Elf Atochem“), neskôr Atofina SA (ďalej len „Atofina“), a jej materská spoločnosť Elf Aquitaine SA (ďalej len „Elf Aquitaine“), porušili článok 81 ods. 1 ES a článok 53 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP), keď sa zúčastnili na karteli týkajúcom sa trhu s kyselinou monochlóroctovou (MCAA).

I — Okolnosti predchádzajúce sporu, napadnutý rozsudok, konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

2. Z bodov 3 a nasledujúcich napadnutého rozsudku vyplýva, že Komisia začala ku koncu roka 1999 šetrenie v súvislosti s trhom MCAA po tom, ako ju jeden z podnikov zúčastnených na karteli informoval o existencii kartelu na tomto trhu. Dňa 14. a 15. marca 2000 Komisia vykonala šetrenie na mieste, okrem iného aj v priestoroch spoločnosti Elf Atochem. Dňa 7. a 8. apríla 2004 Komisia zaslala 12 spoločnostiam, medzi ktorými bola spoločnosť Elf Aquitaine a jej dcérska spoločnosť Atofina, oznámenie o výhradách (body 3, 4 a 7 napadnutého rozsudku).

3. Komisia pripísala spoločnosti Elf Aquitaine a jej dcérskej spoločnosti Arkema zodpovednosť za porušovanie v období od 1. januára 1984 do 7. mája 1999. Domnievala sa, že skutočnosť, že spoločnosť Aquitaine vlastnila 98 % akcií v spoločnosti Atofina, bola sama osebe dostatočná na to, aby jej pripísala

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2009, T-168/05, Zb. s. II-180.

3 — K(2004) 4876 v konečnom znení – MCAA.

zodpovednosť za konania jej dcérskej spoločnosti (bod 9 napadnutého rozsudku).

4. Výšku pokuty Komisia stanovila na základe svojich usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o [UO] [4] (ďalej len „usmernenia“) a oznámenia Komisie o neuložení alebo znížení pokút vo veciach týkajúcich sa kartelov [5] [*neoficiálny preklad*] (bod 13 napadnutého rozsudku). Výška pokuty, ktorá bola uložená spoločnosti Elf Aquitaine a spoločnosti Arkema z dôvodu spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti, predstavuje sumu 45 miliónov eur [článok 2 písm. c) rozhodnutia a bod 30 napadnutého rozsudku]. Okrem toho Komisia, keďže konštatovala, že spoločnosti Elf Atochem bolo určené rozhodnutie Komisie 94/599/ES z 27. júla 1994 o konaní podľa článku [81 ES] [6] v období, keď spoločnosť Elf Aquitaine ešte nekontrolovala spoločnosť Atofina, uložila tejto spoločnosti samostatnú pokutu vzhľadom na opakované porušovanie, ktorého sa dopustila. Výška tejto pokuty predstavuje sumu 13,50 milióna eur [článok 2 písm. d) rozhodnutia a bod 30 napadnutého rozsudku].

5. Dňa 25. apríla 2005 spoločnosť Arkema podala žalobu o neplatnosť smerujúcu proti rozhodnutiu. Navrhla, aby Súd prvého stupňa predovšetkým zrušil článok 1 písm. d), článok 2 písm. c) a článok 4 ods. 9 rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka spoločnosti Elf Aquitaine, a následne zmenil článok 2 písm. c) a d) rozhodnutia a subsidiárne zmenil článok 2 písm. c) a d) rozhodnutia na účely zníženia pokuty. Na podporu svojej žaloby odvolateľka uviedla osem žalobných dôvodov. Na podporu svojho návrhu na zrušenie uviedla prvý žalobný dôvod založený na nesprávnom výklade pravidiel týkajúcich sa pripísateľnosti zodpovednosti materskej spoločnosti za konania jej dcérskej spoločnosti a na diskriminačnom zaobchádzaní so skupinou Elf Aquitaine, druhý žalobný dôvod založený na porušení zásady právnej a obchodnej nezávislosti dcérskej spoločnosti vyplývajúcej z domnienky výkonu rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou, tretí žalobný dôvod založený na porušení zásady osobnej zodpovednosti, štvrtý žalobný dôvod založený na diskriminácii podnikov v závislosti od ich právnej organizácie a veľkosti a piaty žalobný dôvod založený na nedodržaní podstatných formálnych náležitostí. Na podporu svojho návrhu na zmenu rozhodnutia uviedla šiesty žalobný dôvod založený na porušení zásady proporcionality pri stanovení východiskovej sumy pokuty. Prostredníctvom siedmeho žalobného dôvodu odvolateľka poukázala na porušenie zásady proporcionality pri stanovení násobiteľa na účely odstrašujúceho účinku pokuty. V ôsmom žalobnom dôvode poukazuje na porušenie zásady proporcionality pri stanovení výšky pokuty vzhľadom na dĺžku trvania porušenia. Napokon odvolateľka tiež subsidiárne uviedla deviaty žalobný dôvod založený na porušení zásady proporcionality pri stanovení násobiteľa na

4 — Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171.
5 — Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4.
6 — Ú. v. ES L 239, s. 14.

účely odstrašujúceho účinku, keďže Komisia dvakrát zohľadnila obrat spoločnosti Arkema (body 41 až 43 napadnutého rozsudku).

6. V napadnutom rozsudku Súd prvého stupňa zamietol všetky hlavné žalobné dôvody, ako aj subsidiárny žalobný dôvod a zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania.

7. Odvolateľka návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 15. decembra 2009 podala toto odvolanie. Odvolateľka navrhuje, aby Súdny dvor napadnutý rozsudok zrušil a zaviazal Komisiu na náhradu trov konania. Komisia navrhuje zamietnuť odvolanie a zaviazať odvolateľku na náhradu trov konania. Zástupcovia účastníkov konania boli vypočutí na pojednávaní, ktoré sa konalo 25. novembra 2010.

II — O odvolaní

8. Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza štyri odvolacie dôvody. Prvý odvolací dôvod je založený na nesprávnom výklade pravidiel týkajúcich sa pripísateľnosti zodpovednosti materskej spoločnosti za konania jej dcérskej spoločnosti zo strany Súdu prvého stupňa. Druhý odvolací dôvod sa zakladá na porušení zásady zákazu diskriminácie, ktoré vyplýva z nevyvrátiteľnej domnienky výkonu rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti v jej dcérskych spoločnostiach. Tretí odvolací dôvod je založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a práva na spravodlivý proces. Štvrtý odvolací dôvod sa týka porušenia zásady proporcionality, keďže pri stanovení základu pokuty bol dvakrát zohľadnený obrat spoločnosti Arkema.

A — *O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom výklade pravidiel týkajúcich sa pripísateľnosti zodpovednosti materskej spoločnosti za konania jej dcérskej spoločnosti zo strany Súdu prvého stupňa*

9. Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľka v podstate uvádza, že Súd prvého stupňa tým, že skúmal dôkazy, ktoré predložila na účely preukázania svojej nezávislosti na trhu a vyvrátenia domnienky, ktorú uplatnila Komisia proti spoločnosti Elf Aquitaine, jej uložil skutočné *probatio diabolica*, pričom porušil tak pravidlá týkajúce sa pripísateľnosti zodpovednosti materskej spoločnosti za konania jej dcérskej spoločnosti, ako aj jej právo na spravodlivý proces, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. Pripomínam tak, ako pripomenul Súd prvého stupňa v bodoch 67 až 69 napadnutého rozsudku, že z judikatúry vyplýva, že v osobitnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, môže táto materská spoločnosť na

jednej strane mať rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti [7] a na druhej strane existuje vyvrátiteľná domnienka, podľa ktorej uvedená materská spoločnosť skutočne taký vplyv uplatňuje [8]. Za týchto podmienok na účely domnienky, že materská spoločnosť uplatňuje rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku svojej dcérskej spoločnosti, stačí, ak Komisia preukáže, že celé základné imanie dcérskej spoločnosti je vo vlastníctve jej materskej spoločnosti. V dôsledku toho môže Komisia považovať materskú spoločnosť za spoločne a nerozdielne zodpovednú za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená jej dcérskej spoločnosti, pokiaľ táto materská spoločnosť, ktorej prináleží vyvrátenie tejto domnienky, nepredloží dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že jej dcérska spoločnosť sa na trhu správa nezávisle. [9]

11. Výhrady uvedené odvolateľkou sa týkajú konkrétne bodu 76 napadnutého rozsudku, v ktorom Súd prvého stupňa uvádza:

„Pokiaľ ide o dôvodnosť dôkazov, ktoré predložila žalobkyňa na účely preukázania svojej nezávislosti, treba uviesť, že skutočnosť, že spoločnosť Elf Aquitaine je len holdingovou spoločnosťou nevykonávajúcou žiadnu činnosť, ktorá vo veľmi malom rozsahu zasahuje do riadenia svojich dcérskych spoločností, nepostačuje na vyvrátenie toho, že uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie žalobkyne tým, že koordinuje najmä finančné investície v rámci skupiny Elf Aquitaine. V kontexte skupiny spoločností poslaním a úlohou holdingovej spoločnosti, ktorá koordinuje najmä finančné investície v rámci skupiny, je totiž zoskupovať podiely v rôznych spoločnostiach a zabezpečiť jednotu ich riadenia, a to najmä prostredníctvom rozpočtovej kontroly.“

12. Odvolateľka sa domnieva, že Súd prvého stupňa tým, že potvrdil, že „úlohou“ holdingovej spoločnosti je zabezpečiť jednotu riadenia svojich dcérskych spoločností, prisúdil domnienke uplatňovania rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na konanie jej dcérskej spoločnosti povahu nevyvrátiteľnej domnienky, pretože akákoľvek snaha preukázať nezávislosť konania dcérskej spoločnosti na trhu by išla proti samotnej úlohe, ktorú Súd prvého stupňa priznal holdingovým spoločnostiam, a bola by tak odsúdená na neúspech.

13. Najskôr je potrebné uviesť, ako uvádza Komisia vo svojom vyjadrení k odvolaniu, že spoločnosť Arkema nespochybňuje ani základ domnienky, ktorú Komisia uplatnila voči spoločnosti Elf Aquitaine, ani skutočnosť, že táto domnienka sa uplatní na okolnosti vo veci samej (materská spoločnosť je vlastníkom 98 % základného imania dcérskej spoločnosti). Naopak, výhrady odvolateľky

7 — Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. júla 1972, Imperial Chemical Industries/Komisia, 48/69, Zb. s. 619, body 136 a 137, a z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia, C-97/08 P, Zb. s. I-8237, bod 60.

8 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 50; zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, bod 29, a Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 60.

9 — Pozri rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 60.

smerujú výlučne proti odôvodneniu, na základe ktorého Súd prvého stupňa vylúčil, že by povaha spoločnosti Elf Aquitaine ako holdingovej spoločnosti nevykonávajúcej žiadnu činnosť mohla stačiť na vyvrátenie uvedenej domnienky.

Spoločnosť Arkema sa domnieva, že najmä z tvrdenia nachádzajúceho sa v druhej časti tejto vety vyplýva *de facto* nevyvrátiteľná povaha domnienky uplatnenej v prípade spoločnosti Elf Aquitaine, pretože ako odvolateľka vysvetlila vo svojej replike, „kritérium jednoty riadenia je presne kritériom, ktoré podľa Komisie umožňuje preniesť na materskú spoločnosť zodpovednosť za konania jej dcérskej spoločnosti".

14. V uvedenom bode 76 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa najskôr uviedol, že samotná skutočnosť, že holdingová spoločnosť nevstupuje priamo na trh, neznamená, že jej rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku jej dcérskych spoločností nemôže byť uplatnený prostredníctvom koordinácie finančných investícií v rámci skupiny. Takým tvrdením sa Súd prvého stupňa postavil proti rovnici, ktorá podľa odvolateľky existuje medzi čisto finančnou povahou materskej spoločnosti a neexistenciou vplyvu na správanie spoločností skupiny, ktoré sú na trhu aktívne. Výhrady odvolateľky však nesmerujú ani k spochybneniu vecnej stránky záveru, ktorý vyplýva z tohto tvrdenia, t. j. že domnienka uplatňovania skutočného rozhodujúceho vplyvu na obchodnú politiku dcérskych spoločností sa môže použiť takisto v prípade holdingovej spoločnosti nevykonávajúcej žiadnu činnosť.

16. V prvom rade uvádzam, že ak by bolo potrebné postupovať na základe úvah spoločnosti Arkema, potom by malo tvrdenie Súdu prvého stupňa v skutočnosti oveľa širší rozsah, než mu prisudzuje samotná odvolateľka, a opäť by ním bolo v podstate potvrdené, že akákoľvek holdingová spoločnosť bez ohľadu na to, či vykonáva, alebo nevykonáva činnosť, a bez ohľadu na výšku jej podielu na základnom imaní jej dcérskych spoločností sa musí považovať za zodpovednú za konania týchto dcérskych spoločností výlučne na základe jej úlohy zabezpečiť jednotu ich riadenia. Je zrejmé, že tvrdenie Súdu prvého stupňa nemá taký rozsah.

15. Súd prvého stupňa ďalej vysvetľuje tento záver tvrdením, „že poslaním a úlohou holdingovej spoločnosti, ktorá koordinuje finančné investície v rámci skupiny, je zoskupovať podiely v rôznych spoločnostiach a zabezpečiť jednotu ich riadenia, a to najmä prostredníctvom rozpočtovej kontroly".

17. Naopak, vzhľadom na kontext tohto tvrdenia sa domnievam, že sa musí považovať za také, že sa vzťahuje len na holdingové spoločnosti nevykonávajúce činnosť a na situácie, keď sú kumulatívne splnené podmienky uplatnenia domnienky použitej v neprospech spoločnosti Elf Aquitaine.

18. Navyše pripomínam, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že zodpovednosť za správanie dcérskej spoločnosti môže byť pripísaná materskej spoločnosti najmä vtedy, keď dcérska spoločnosť napriek tomu, že má vlastnú právnu subjektivitu, neurčuje svoje správanie na trhu nezávisle, ale v podstate vykonáva pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť [10], a to vzhľadom najmä na ekonomické, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi. [11] Na rozdiel od toho, čo zrejme naznačuje odvolateľka, úloha, ktorú Súd prvého stupňa prisudzuje holdingovej spoločnosti nevykonávajúcej žiadnu činnosť a ktorá spočíva v zabezpečení jednoty riadenia spoločností v rámci skupiny, nevyhnutne neznamená zásah do obchodnej politiky jej dcérskych spoločností, najmä za podmienok stanovených uvedenou judikatúrou. Taký zásah musí byť preukázaný a podľa zásad uplatniteľných v tejto oblasti, ktoré odvolateľka nespochybnila, je možné tento zásah predpokladať v prípade, že materská spoločnosť vlastní základné imanie svojich dcérskych spoločností v celom rozsahu. Na základe tých istých zásad táto spoločnosť alebo jej dcérske spoločnosti môžu vždy predložiť dôkaz opaku.

19. Takisto záver, k akému sa prikláňa Súd prvého stupňa, že úlohou holdingovej spoločnosti nevykonávajúcej žiadnu činnosť je zabezpečiť jednotu riadenia jej dcérskych spoločností, nezbavuje tieto dcérske spoločnosti alebo ich materskú spoločnosť možnosti pokúsiť sa o vyvrátenie uvedenej domnienky prostredníctvom dôkazu o tom, že pokiaľ nejde o zásah do obchodnej politiky aktívnych spoločností skupiny, nedošlo v konkrétnom prípade k plneniu takej úlohy. Ako jednoznačne vyplýva z uvedenej judikatúry, cieľom tejto domnienky je totiž *skutočné uplatňovanie* rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou, ktorá vlastní celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, na konanie dcérskej spoločnosti.

20. Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, z toho vyplýva, že tvrdenie uvedené v bode 76 napadnutého rozsudku nemožno chápať ako tvrdenie potvrdzujúce nevyvrátiteľnú povahu skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu zo strany akejkoľvek holdingovej spoločnosti bez ohľadu na to, či vykonáva, alebo nevykonáva činnosť, z jednoduchého dôvodu, že jej úlohou v rámci skupiny spoločností je zabezpečiť jednotu ich riadenia.

21. V problematickej časti sa Súd prvého stupňa obmedzuje na tvrdenie, že napriek skutočnosti, že holdingová spoločnosť nevykonávajúca žiadnu činnosť nevstupuje priamo na trh, nemožno vylúčiť to, že by mohla uplatniť rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku svojich dcérskych spoločností, najmä vzhľadom na jej úlohu spočívajúcu v koordinácii a vo finančnom riadení, a že účinnosť takého konania sa dá predpokladať na základe toho, že vlastní celé alebo takmer celé základné imanie svojich dcérskych spoločností.

10 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný, body 132 a 133; zo 14. júla 1972, Geigy/Komisia, 52/69, Zb. s. 787, bod 44; z 21. februára 1973, Europemballage a Continental Can/Komisia, 6/72, Zb. s. 215, bod 15; Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaný, bod 26, a Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 58.

11 — Pozri rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 58.

Na základe logiky úvah Súdu prvého stupňa preto nestačí poukázanie na nečinnú povahu materskej spoločnosti na účely vyvrátenia takej domnienky, ktorá, ako zdôrazňuje samotný Súd prvého stupňa, tým, že cituje ustálenú judikatúru Únie aj v ďalších častiach napadnutého rozsudku a najmä v bodoch 67 a 82, si zachováva povahu vyvrátiteľnej domnienky.

22. Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že výhrada založená na nesprávnom výklade pravidiel týkajúcich sa pripísateľnosti zodpovednosti materskej spoločnosti za konania jej dcérskej spoločnosti z dôvodu, že Súd prvého stupňa údajne potvrdil nevyvrátiteľnú povahu domnienky založenej na tom, že materská spoločnosť vlastní celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, je neodôvodnená, pretože sa zakladá na nesprávnom pochopení napadnutého rozsudku.

23. Takisto je nedôvodná aj výhrada založená na porušení článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože napriek neexistencii upresnení zo strany odvolateľky je možné ju chápať len v tom zmysle, že vychádza z toho istého nesprávneho predpokladu, podľa ktorého Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku znemožnil právne vyvrátenie uvedenej domnienky.

24. Preto navrhujem, aby prvý odvolací dôvod bol zamietnutý v celom rozsahu ako nedôvodný.

B — *O druhom odvolacom dôvode založenom na porušení zásady zákazu diskriminácie*

25. Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že potvrdenie nevyvrátiteľnej povahy domnienky, ktorá sa zakladá na tom, že materská spoločnosť vlastní celý základný kapitál svojej dcérskej spoločnosti, Súdom prvého stupňa takisto viedlo k porušeniu zásady zákazu diskriminácie medzi účastníkmi kartelu v závislosti od toho, či patria, alebo nepatria do skupiny spoločností. Domnievam sa, že druhý odvolací dôvod musí byť takisto zamietnutý ako nedôvodný, pretože vychádza z toho istého – podľa mňa nesprávneho – pochopenia napadnutého rozsudku, ktoré je základom prvého odvolacieho dôvodu.

C — *O treťom odvolacom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a práva na spravodlivý proces*

26. V rámci tretieho odvolacieho dôvodu odvolateľka v podstate tvrdí, že v odpovedi na jej piaty žalobný dôvod sa Súd prvého stupňa zaoberal len tvrdeniami spoločnosti

Elf Aquitaine a nie tvrdeniami, ktoré uviedla odvolateľka. Odvolací dôvod smeruje proti bodom 122 až 129 napadnutého rozsudku.

27. Rovnako ako Komisia mám problémy s úplným pochopením predmetu tohto odvolacieho dôvodu.

28. Body 122 až 129 napadnutého rozsudku zodpovedajú totiž výhradám, ktoré odvolateľka uviedla v konaní na prvom stupni v rámci žalobného dôvodu založeného na nedostatku odôvodnenia rozhodnutia. Nezdá sa však, že by odvolateľka tým, že kritizuje uvedené body v kontexte tohto odvolacieho dôvodu, vytýkala Súdu prvého stupňa, že nesankcionoval taký nedostatok odôvodnenia alebo poskytol nesprávny výklad povinnosti odôvodnenia, ktorú mala Komisia, ale skôr to, že nepreskúmal vecnú stránku tvrdení, ktoré na účely preukázania nezávislosti správania na trhu uviedla spoločnosť Atofina.

29. Za týchto podmienok sa pýtam, či tento odvolací dôvod spĺňa podmienky zrozumiteľnosti, ktorých splnenie sa vyžaduje na účely jeho prípustnosti. [12]

30. Pokiaľ ide o vec samu, a za predpokladu, že tento odvolací dôvod sa musí vykladať v tom zmysle, že sa ním poukazuje na to, že Súd prvého stupňa nesankcionoval údajné nezohľadnenie zo strany Komisie dôkazných prostriedkov predložených spoločnosťou Atofina alebo nedostatok odôvodnenia odmietnutia ich relevantnej alebo dostatočnej povahy, ktorá ovplyvňuje rozhodnutie, uvádzam, že v bode 127 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa poukazuje na to, že „keďže odpoveď Komisie na podstatné body tvrdení spoločnosti Elf Aquitaine… sa nemôže odlišovať v závislosti od toho, či ide o materskú alebo dcérsku spoločnosť, Komisia nemusela odpovedať samostatne na tvrdenia odvolateľky“. Uvedený bod odkazuje na bod 75 napadnutého rozsudku, v ktorom Súd prvého stupňa po tom, čo v predchádzajúcom bode konštatoval, že „tvrdenia odvolateľky smerujúce k preukázaniu jej nezávislosti boli tiež uvedené materskou spoločnosťou… na účely preukázania neexistencie uplatňovania jej rozhodujúceho vplyvu na obchodnú politiku jej dcérskej spoločnosti“, dospel k záveru, že „Komisia tým, že odmietla tvrdenia uvedené materskou spoločnosťou, poskytla celkovo odpoveď obom spoločnostiam…“.

31. Súd prvého stupňa jednoznačne vychádzal z predpokladu, že tvrdenia uvedené spoločnosťou Atofina a spoločnosťou Elf Aquitaine počas správneho konania sa prekrývali a že skúmanie jedných zároveň znamenalo aj skúmanie druhých. Treba však konštatovať, že odvolateľka sa ani nesnaží spochybniť dôvodnosť takého predpokladu. Predovšetkým neuvádza dôkazy – iné než tie, ktoré predložila spoločnosť Elf Aquitaine –, ktoré osobitne predložila spoločnosť Atofina

12 — Pozri rozsudky z 9. januára 2003, Taliansko/Komisia, C-178/00, Zb. s. I-303, bod 6, a z 15. septembra 2005, Írsko/Komisia, C-199/03, Zb. s. I-8027, bod 50.

a ktoré Komisia nepreskúmala alebo ktorých odmietnutie nebolo dostatočne odôvodnené bez toho, aby Súd prvého stupňa sankcionoval také nepreskúmanie alebo taký nedostatok odôvodnenia.

32. Za týchto okolností a v rozsahu, v akom bol odvolací dôvod vysvetlený v zmysle uvedenom v bode 30 vyššie, musí byť tento odvolací dôvod zamietnutý ako nedôvodný.

33. Domnievam sa, že k rovnakému záveru sa dospeje takisto v prípade, ak by sa prostredníctvom uvedeného odvolacieho dôvodu Súdu prvého stupňa vytýkalo, že sám nepreskúmal dôvodnosť dôkazov, ktoré v priebehu správneho konania predložila spoločnosť Atofina na účely preukázania svojej nezávislosti na trhu. Z bodov 76 až 80 napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že Súd prvého stupňa správne vykonal preskúmanie, keď zohľadnil najmä tvrdenie založené na povahe spoločnosti Elf Aquitaine, ktorá je holdingovou spoločnosťou nevykonávajúcou žiadnu činnosť (bod 76), tvrdenie, že spoločnosť Atofina nikdy v prospech spoločnosti Elf Aquitaine nevykonávala politiku poskytovania špecifických informácií týkajúcich sa trhu MCAA (bod 78), tvrdenie, podľa ktorého sa činnosť týkajúca sa MCAA v rámci skupiny Elf Aquitaine uskutočňovala v malom rozsahu (bod 79), a skutočnosť, že obe spoločnosti podnikali na rozdielnych trhoch a nebol medzi nimi vzťah poskytovateľ – zákazník (bod 80).

34. Z uvedených úvah vyplýva, že tretí odvolací dôvod založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a práva na spravodlivý proces nemôže byť v nijakom prípade úspešný.

D — *O štvrtom odvolacom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality*

35. Podľa odvolateľky Súd prvého stupňa porušil zásadu proporcionality tým, že potvrdil metódu výpočtu uplatnenú Komisiou na účely stanovenia základu peňažnej pokuty týkajúcej sa opakovaného porušovania, ktorého sa dopustila spoločnosť Arkema. Táto metóda spočívala v tom, že obrat spoločnosti Arkema bol pri určovaní príslušných základov sankcií, na ktoré sa uplatňujú násobitele použité v prípade spoločností Elf Aquitaine a Arkema na účely odstrašujúceho účinku, zohľadnený dvakrát. Súd prvého stupňa nespochybnil existenciu tohto dvojitého započítania, ale odôvodnil ju požiadavkou Komisie neodchyľovať sa od metódy stanovenia pokút

upravenej v usmerneniach, pričom usmerneniam tak pripísal „všeobecnú záväznosť“, ktorú nemali.

36. V bode 198 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa uvádza, že z rozhodnutia vyplýva, že v čase porušenia sa na spoločnosť Elf Aquitaine už vzťahovalo skoršie rozhodnutie Komisie vo veci týkajúcej sa kartelu, a to v období, keď spoločnosť Atofina ešte nepodliehala kontrole zo strany spoločnosti Elf Aquitaine (pozri bod 4 vyššie). Z tohto dôvodu Komisia uplatnila voči spoločnosti Elf Aquitaine priťažujúcu okolnosť z dôvodu opakovaného porušovania vo forme zvýšenia základnej čiastky pokuty, ktorá jej mala byť uložená, o 50 %. [13] Na účely „izolovania“ tejto zložky sankcie Komisia prijala túto metódu stanovenia, ktorá bola uvedená v poznámke pod čiarou 222 rozhodnutia a bode 199 napadnutého rozsudku:

„Zvýšenie z dôvodu opakovaného porušovania sa uplatní len v prípade spoločnosti Atofina (Atochem) a nie v prípade materskej spoločnosti Elf Aquitainem, pretože tá nevykonávala v čase porušenia nad spoločnosťou Atofina kontrolu. Násobiteľ 2,5 uplatnený v prípade spoločnosti Elf sa do výpočtu nezaráta. Namiesto toho sa na účely výpočtu opakovaného porušenia použije násobiteľ 1,5, ktorý by sa bol býval uplatnil, ak by spoločnosť Atofina bola jediným adresátom rozhodnutia (vzhľadom na jej celosvetový obrat vo výške 17,8 miliardy eur). Z tohto dôvodu bude uložená samostatná pokuta v tejto výške jedine spoločnosti Atofina.“

37. V bode 203 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa uvádza výpočet, ktorý použila Komisia na účely stanovenia hypotetickej základnej čiastky, na ktorú sa uplatnilo zvýšenie o 50 % z dôvodu opakovaného porušenia zo strany spoločnosti Atofina:

„12 miliónov (východisková suma) × 1,5 (násobiteľ na účely odstrašujúceho účinku stanovený na základe obratu spoločnosti Arkema) = 18 miliónov + (18 miliónov × 150 %) (zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania porušenia) = 45 miliónov eur.“

38. Po tom, čo sa na túto sumu uplatnilo zvýšenie z dôvodu opakovaného porušovania a zníženie o 40 % z dôvodu uplatnenia oznámenia o zhovievavosti, výška pokuty, ktorá bola napokon uplatnená voči spoločnosti Arkema na základe článku 2 písm. d) rozhodnutia, dosiahla 13,5 milióna eur.

39. Predovšetkým treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo sa zdá, že si myslí odvolateľka, obrat spoločnosti Arkema nebol zohľadnený

13 — Pozri bod 314 rozhodnutia.

pri výpočte „základov pokút“, na ktoré Komisia použila násobitele uplatnené na účely odstrašujúceho účinku vo vzťahu k spoločnostiam Elf Aquitaine/Arkema [14] a vo vzťahu k samotnej spoločnosti Arkema, ale použil sa pri stanovení samotných násobiteľov. Ako vyplýva z bodu 279 a nasledujúcich rozhodnutia, východisková suma pokuty uplatnená na spoločnosti Elf Aquitaine/Arkema a suma zvýšenia z dôvodu opakovaného porušovania, ktorého sa dopustila spoločnosť Atofina (12 miliónov eur), bola vypočítaná na základe závažnosti porušenia a veľkosti podnikov zúčastnených na porušení, ktorej odhad bol stanovený na základe ich podielov na trhu. Na východiskovú sumu sa uplatnili násobitele s cieľom zaistenia dostatočne odstrašujúceho účinku pokuty. V prípade spoločností Arkema/Elf Aquitaine bol tento násobiteľ stanovený na 2,5, pričom sa zohľadnil najmä ich celosvetový obrat vo výške 84,5 miliardy eur (bod 299 a 300 rozhodnutia), zatiaľ čo v prípade samotného zvýšenia z dôvodu opakového porušovania, ktoré sa týkalo spoločnosti Arkema, bol použitý menší násobiteľ 1,5 vzhľadom na jej celosvetový obrat vo výške 17,8 miliardy eur (poznámka pod čiarou 222 rozhodnutia).

40. Ďalej je potrebné uviesť, tak ako uvádza Súd prvého stupňa v bode 201 napadnutého rozsudku, že „podľa bodu 2 a bodu 3 usmernení Komisia po určení základnej čiastky pokuty musí zohľadniť závažnosť a dĺžku trvania porušovania a v prípade potreby zvýšiť alebo znížiť túto čiastku v závislosti od priťažujúcich alebo poľahčujúcich okolností“. Úpravy, ktoré sa z tohto dôvodu uplatnili na základnú čiastku, obvykle zodpovedajú percentuálnemu podielu z tej istej čiastky (zvýšenie o 50 % základnej čiastky z dôvodu opakovaného porušovania a zníženie o 40 % základnej čiastky z dôvodu uplatnenia zhovievavosti v prípade odvolateľky). Preto sa základ týchto zvýšení alebo znížení môže skutočne meniť v závislosti od všetkých činiteľov, ktoré boli zohľadnené pri stanovení základnej čiastky, čiže nielen v závislosti od finančnej sily podniku (jeho obrat), ale takisto aj úlohy podniku na dotknutom trhu (podiel na trhu) a vo všeobecnosti závažnosti a dĺžky trvania porušovania.

14 — Pripomínam, že suma, za ktorú sú spoločne a nerozdielne zodpovedné spoločnosti Arkema a Elf Aquitaine, bola vypočítaná takto: – Východisková suma: 12 miliónov (bod 296 rozhodnutia), – Uplatnenie násobiteľa 2,5 (bod 300 rozhodnutia) na východiskovú sumu: 30 miliónov (čiastková suma, ktorá nebola uvedená v rozhodnutí), – Zvýšenie na základe dĺžky trvania (o 150 %), v dôsledku ktorého sa dospeje k základnej čiastke: 75 miliónov (bod 303 rozhodnutia), – neexistencia priťažujúcich okolností (poznámka pod čiarou 222 rozhodnutia), – Uplatnenie zhovievavosti prostredníctvom zníženia o 40 % (body 340 a 341 rozhodnutia) základnej čiastky: 45 miliónov (bod 348 tretia zarážka rozhodnutia).

41. Z tohto dôvodu by prijatie tvrdenia odvolateľky viedlo k uznaniu toho, že akékoľvek zvýšenie z dôvodu priťažujúcej okolnosti by sa prejavilo ako dvojité započítanie rôznych

prvkov, ktoré tvoria základnú čiastku, s čím nemožno súhlasiť.

42. Navyše účelom metódy, ktorú v tomto prípade použila Komisia, ktorá vykonala nový výpočet základnej čiastky v prípade samotnej spoločnosti Arkema, je vyhnúť sa tomu, aby do výpočtu zvýšenia pokuty, ktoré sa týkalo iba spoločnosti Atofina, bol zahrnutý prvok (násobiteľ uplatnený na spoločnosti Arkema/Elf Aquitaine), ktorý neodzrkadľuje skutočnú situáciu tohto podniku. Taká metóda, ktorej dôsledkom bolo vo vzťahu k spoločnosti Arkema zmarenie zvýšenia základnej čiastky z dôvodu významnejšieho finančného postavenia spoločností Arkema/Elf Aquitaine, si podľa mňa výčitku nezaslúži.

43. Pokiaľ ide o výber násobiteľov na účely dosiahnutia odstrašujúceho účinku uplatnených voči spoločnostiam Arkema/Elf Aquitaine a voči samotnej spoločnosti Arkema, uvádzam, že odvolateľka nespochybňuje spôsob, akým boli tieto násobitele stanovené, ani ich výšku, pričom sa v podstate obmedzila na tvrdenie, že ich použitie viedlo k dvojitému započítaniu jej obratu. [15]

44. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa domnievam, že tak odvolací dôvod založený na porušení zásady proporcionality, ako aj odvolací dôvod založený na nesprávnom právnom posúdení z dôvodu, že Súd prvého stupňa vyložil usmernenia Komisie ako všeobecne záväzné, nie sú podložené.

45. Preto sa domnievam, že štvrtý odvolací dôvod musí byť v celom rozsahu zamietnutý ako nedôvodný.

15 — V tejto súvislosti na všetky relevantné účely pripomínam, že podľa ustálenej judikatúry, hoci je pri stanovení pokuty prípustné zohľadniť celkový obrat podniku, ktorý vyjadruje, aj keď približne a neúplne, veľkosť podniku a jeho ekonomickú silu, netreba tomuto obratu pripisovať neprimeranú dôležitosť vo vzťahu k iným faktorom, ktoré je potrebné posúdiť, pričom stanovenie primeranej pokuty nemôže byť výsledkom jednoduchého výpočtu založeného na celkovom obrate (pozri rozsudok z 18. mája 2006, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, C-397/03 P, Zb. s. I-4429, bod 100). Navyše Komisia sa pri stanovení výšky pokuty nemôže pripraviť o svoju voľnú úvahu tým, že by výlučne a mechanicky využívala len aritmetické vzorce (pozri rozsudok zo 16. novembra 2000, Mo och Domsjö/Komisia, C-283/98 P, Zb. s. I-9855, bod 47).

III — Návrh

46. So zreteľom na vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby zamietol odvolanie a zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania v súlade s článkom 69 ods. 2 rokovacieho poriadku.